

Желимир Жилник, филмски режисер о свом најновијем филму "Marble ass" ("Мраморна задњица")

НАЦИОНАЛИСТИЧКЕ ТРУБЕ И МРАМОРНЕ ЗАДЊИЦЕ

*Идеја је једноставна: хтео сам да запалим свећу хиљадама младића који су или позвани или гурнути у рат, или залуђени таламбасима званичне пропаганде, прошли кроз братоубилачку балканску кланицу, да би, они који су остали живи, сада доживљавали од истих који су их трубама мамили, да их се одричу*** Трансвеститији живе ризичан живот, на оштрици ножа. Замислимо са којом храброшћу и инвентивношћу и снажним најоном, располаже младић који обучен као дјевојка, креће међу балканце да се курва.*

ИСТОК: Ваш најновији филм "Marble Ass" ("Мраморна задњица") требао је да се зове "Километар курца". Шта ти наслови значе и како је дошло до промене првобитне верзије?

ЖИЛНИК: Радили смо филм у миљеу београдских трансвестита, и они су се споречкали да ли примају километар или више курца годишње. Главни глумац каже "нешто јаче од километра", али скочише остали: један тврди два, други каже и то је мало... Видевши да је свађа опака ја пресјечем: не знам колико али знам где га примате – па нека буде "Marble ass" ("Мермерна задњица"). А хтео сам да тај наслов подсети и на питање из Вајдиног филма "Човек од мрамора", односно да се замислимо над провалијама које смо ископали диљем Балкана, а онда дигли преграде и границе међу собом, и од домовине направили клоаку Европе.

Вајдин филм, као уосталом и случај Пољске, за нас је поучан: у време реалног односно догматског социјализма нијесу они били мање "правоверни" од нас али су били паметни да темељно отворе питања насиља и мистификација тог "херојског времена". Код нас, међутим, под пола века социјализма, никада није подвучена црта и направљен инвентар. Управо да то не буде урађено, владајуће групације су иницирале нови хаос и крвопролиће, светску рак-рану, да би

им, ево, неколико година после почетка дивљања, сад стигло из

салто мортале власти "тушимо".

ИСТОК: Како сте дошли на идеју за овај филм и које су његове поруке?

ЖИЛНИК: Много се пише о трансвеститима, па и ми смо тако почели разговор, а главни ток приче филма и главни лик је младић повратник из рата којег игра Ненад Ратковић, моћан млади глумац, иначе ваше црногорске горе лист. Идеја је била једноставна: хтео сам да запалим свећу хиљадама младића који су или позвани или гурнути у рат, или залуђени таламбасима званичне пропаганде, прошли кроз братоубилачку балканску кланицу, да би, они који су остали живи, сада доживљавали од истих који су их трубама мамили, да их се одричу. Два пута у мом животу, био сам сведок сурове манипулације младом генерацијом: први пут 1968., када је омладински бунт против црвене буржоазије искориштен да та иста нова класа повампири партијску државу и подсече оно мало клијале демократије тзв. југословенског модела. Па је после тог шездесетоосмашког протеста, власт једноставно рекла: хоћете више правде, социјализма – биће вам. И године наредне деценије (1970–1980) биле су "оловне године" Југославије. Све је то заборављено као што се код нас све олако заборавља и

Радили смо филм у миљеу београдских трансвеститија, и они су се споречкали да ли примају километар или више курца годишње. Видевши да је свађа опака ја пресјечем: не знам колико али знам где га примате - па нека буде "Marble ass"

дупета у главу – као, могли смо и без клања. Сви ми, припадници југословенских племена мора да имамо дубоко утиснуте рефлексе поданичког менталитета кад сваки

фалсификује. Али, окрените само новине, па ће те видети диктатуру Доланчеву, извршног бироа, забрањивање књига, позоришних представа, филмова; видећете

каријеристичко уздизање велике већине оних који ће деценију касније разбукати Југославију. Те оловне године, 70-те су такође карактеристичне по растеривању младог и креативног света из земље и биле су увертира за ово, на жалост, много пакленије, што се десило 90-тих. И сетите се, само пре три године у рат се утрчало олако, тријумфалистички: "очас ћемо свима заврнути уши па и вратове"; а за ово кратко време, створено је ново југословенско братство и јединство у смрти и у патњи. Фронт држе млади Срби, али и Муслимани и Хрвати нису више за бацање. И шта смо за сво време показали себи и свету сем пљачку и разарања? Показали смо, сви заједно, огромну способност за муку и патању; ћути се и гине. То понижавање, ето, то је та наша јужнословенска црвена нит – заједничка, није више Тито, није социјализам, није НОБ, него тај балкански факиризам, тај бол и брука заједничка. О томе је филм "Marble ass".

ИСТОК: Као и у већини Ваших филмова, ликови су аутентичне личности. Колико су њихови стварни животи утицали на сценарио?

ЖИЛНИК: Однос аутентичних личности и измишљене приче у мојим стварима је као, отприлике, однос докумената и фикције у литератури Данила Киша. Аутентичне личности "досољавају" причу. Београдски трансвестити који глуме, имају муштерије из живота прилично другачијег него што је прича филма. Код њих, да задовоље своје страсти, долазе новокомпоновани богаташи, па политичари, воде их у скупе ресторане и хотеле, долазе им и људи који су прошли ратишта. Трансвестити живе ризичан живот, на оштрици ножа. Замислите са којом храброшћу и инвентивношћу и снажним нагоном, располаже младић који обучен као дјевојка, креће међу балканце да се курва.

ИСТОК: Шта сте све научили дружећи се са трансвеститима и радећи овај филм?

ЖИЛНИК: Прво и најважније, научио сам да смо, ипак, као и сав остали свет, да нисмо ми једини у Европи који се пале само на оружје и гусле него као Парижани, Атињани и Римљани, и међу нашим светом има свега и свачага, оних што би да га метну и других што жуде да га приме. Мада је са трансвеститима очигледно

реч о игри свевишње – у мушко тело им је усађена девојачка душа, али све је то живот. Екипа и ја научили смо лекцију: никад не мисли да о животу све знаш.

ИСТОК: Сматрате да се на овим нашим просторима, одувијек, "све врти око твртка", а да је у социјализму мушка кита мировала, да би се прије неку годину нагло дигла.

ЖИЛНИК: Захватила нас је поама и дивљање, ту нема говора. Разлога има више. Прво: панични страх да је под ногама нестало "ћилимче" социјализма на којем су се тако лепо башкарили многи. Друго, деценијама смо одгајани уз претње непријатељске капиталистичке опасности – а одједном не само да те опасности више нема, него

проживљене историје: колико само у нашим династијама, има клања међу браћом, оцем и синовима, међу кумовима. Треће: на овим је просторима кроз хајдучку привреду и ратни плен, стицано и богатство и положај у друштву, беше трка велика да се прилика не изгуби. Четврто и можда најважније: како би владајуће групе остале на власти да је време нормално, да нема рата, да се пита за памет и нормалност?

ИСТОК: Једном приликом сте казали да је много штеточина јахало овај народ, али да је пројекат националних интереслија – најбудаластији. Многи мисле да је потискивање вјерског, традиционалног и националног, условило да дође до ескалације национализма и шовинизма.

ЖИЛНИК: Није тачно да је било потискивања националног, верског и традиционалног, колико се то данас на све стране о томе лаже. Ја сам одрастао код деде, православног свештеника у Земуну, протестивана Шуваковића. Сећам се одлично да је после рата поп Владо Зечевић био министар, а други поп Смиљанић био је један од челника у власти Србије. Тито је честитао Божић верницима, али сећам се у исто време дединог вајкања како су цркве празне и како су сад сви комунисти. Да не говорим да је вишедеценијска социјалистичка власт шуровала са националистима, а и сама је играла на карту националних кључева република као националних држава, на карту гајења различитости – што је на крају експлодирало у неофеудалном џапању републичких врхушки, кад су заратили око Титовог наслеђа. Код нас се лаже и лажно представља на све стране и то је онда разлог бесконачног круга глупости. Од најсигурније земље настало је буре барута. Те националне интереслије које сам поменуо – то су заправо ти наши челници из 90-тих, који су били сви у једном колу, и власт и опозиција у свим републикама. Са идејом да се заплаши и по

могућности опљачка противник, па ћемо после видети како да се демократизујемо. Кад кажем да је тај пројекат најбудаластији, мислим на баналне чињенице: никад није Балкан био под већом контролом и

Многи се шаше о трансвеститима, па и ми смо ипак почели разговор, а главни шок приче филма и главни лик је младић њобратник из раја којеи шра Ненад Рацковић (у овом кадру из филма, десни лик)), моћан млади љумац, иначе наше црногорске јоре лисци

капитализам постаде жељени циљ! Сви механизми истицања у борби против непријатеља, пали би у воду да га одмах нисмо пронашли у првом комшији, у некад братској а сада непријатељској нацији. А ту је и усуд

зависнији од странаца него данас, никад му није продавана прљавија роба – него то отпадно оружје које већ пету годину плаћамо крвљу овдашње деце и девизама наших гастајбајтера, и никада идентитет јужнословенских племена, у последњих 150 година, није био угрожени него од кад нас воде ови поборници националних интереса. Словенци могу да буду поново прогутани од Аустрије уз давање Истре Италијаним, Хрвати да остану без доброг дела територија, уз десетковано становништво, муслимани да их нема, а Срби и Црногорци да проћердају сав свој морални кредит скупо плаћен жртвовањем у Првом и Другом светском рату. Да је неко, пре само пет-шест година платио светске шпијунске мреже, да посвађају Србе и Црногорце са Французима, Енглезима и Американцима – не знам да ли би посао ефикасније био обављен, него што су то посвршиле националне интереслије.

ИСТОК: *Како се сексуално, однос национално буђење одразило на Београд у коме се одвија радња филма?*

ЖИЛНИК: Београд је за 50 година титоизма био нај-отворенији, за критику, за умјетничку и политичку иновацију. На њега, као уосталом и на целу земљу, маглу је навукла она деценија после 68. године, затим међусобни политички обрачуни у врху српске власти – струја око Марка Никезића и група око Драже Марковића и то се све већ заборавља. Читам како сада Дража иступа као неки либерал, а његова гарнитура је заправо тај отворени Београд учинила инфериорним. Титову смрт, југословенски народи су дочекали са лумпен гарнитуром у врху власти – са оним безличним тимом колективног руководства, који је могао да произведе само пропадање. И кола су кренула низбрдо. Та сива врхушка је лако била и несврстана и комунистичка и унитаристичка и регионалистичка.

ИСТОК: *Многи још увијек вјерују у југословенски дух, попут комуниста Мира Марковић. У каквом стању је њихова сексуалност?*

ЖИЛНИК: Да ли искрено верују или увиђају да од "веселог џапања" које су посматрали ћутке док је грмело, нема више вајде? Видим да данас у име југословенског духа храбро наступају и они који су сваку

помисао на југословенство, донедавно, секли у корену, који су правили и националне и политичке и војне планове како земљу да разраде и ураме. О њиховим веровањима, а нарочито о сексуалности, морате њих питати јер толико блиски нисмо.

ИСТОК: *Ако је народ апстинирао скоро пет деценија, Велики вођа богами није.*

ЖИЛНИК: Тито је очигледно, крупнији залогај, него што су мислили многи који би да га смажу. Стигао је и до Стаљина и до Черчила и до царева и до краљева, а када се прави биланс 20. века не може да се не помене 1948. година и пораз фашизма, а он је на оба места играо улоге.

Код нас, међушим, њод њола века социјализма, никада није њодвучена црџа и најрављен инвентар. У њраво да њо не буде урађено, владајуће ѡруџације су иницирале нови хаос и крвопролиће, да би им сад сѣиџло из дуџеџа у ѡлабу - као, моџли смо и без клања

Жене воле моћне, спретне фрајере и он ту није имао проблема, али ја му замерам: крив је што Југославија није кренула демократским путем, баш на бази његовог искуства и вештине. Он као да није био озбиљно решио да реализује сопствени концепт, него се, од почетка 70-тих, као пијан плота, ухватио дворске церемоније и елиминисања креативних младих и самосталних духова. Од своје је околине направио циркус а од себе

кловна. Све оне десетине резиденција, оне свите, менаџерије и накити, слудиле су његове наследнике, али не могу да га стигну.

ИСТОК: *Прије осам година сте, очарани међунационалним односима у једном црногорском крају, снимили тв-филм "Бруклин-Гусиње".*

ЖИЛНИК: Није тачно да је инспирација за тај филм била нека моја очарност међунационалном идилом, него обрнуто: ја сам тада већ био дубоко свестан да се ножеви оштре за међунационално клање и да то клање, лакомислено, глупо и противно интересима сопственог народа, припремају званични медији и политика. Ја сам годину дана раније већ био снимио филм "Лепо жене пролазе кроз град" који има ову причу: Југославија је раскомадана, мржња је међу народима толика да се илегално чувају примјерци бивших братских народа и у Београду 2041. године група "илегалаца" покушава, противно владајућој идеологији, да поново створи заједницу збратимљених народа Балкана. То је снимљено 1985. године, а на Пулском фестивалу 1986. године сви су гласно крикнули: "Овај Жилник је лудак, где Југославија да се распадне, где ми да се раздвојимо, омрзнемо", а мени је пред очима све било јасно. Е сад, екипу сам довео у Плав и Гусиње, да покажем, не колико се волимо, него колико смо на Балкану измешани и колико нас је историја израђавала све заједно, да би било паметније да се поштујемо и лечимо него да се кољемо, јер, прочитао сам ја и Марка Миљанова и хронику сеоба из 1690. године, и знам колико је, на примјер, Шиптара хришћана са Чарнојевићем, кренуло на север и остало у Фрушкој гори и која све црногорска презимена потичу из арбанашких корена.

jugodata

RAČUNARSKI SISTEMI

TEL/FAX: (081) 13799

ISPORUKA ODMAH